

ποννήσῳ, Δημήτριος Π. Τζατήλης, ἰατρός, ἐκδοὺς ἐν Παρισίοις τῷ 1826 τὸ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος πῶνημα ¹. ὁ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν παιδείαν, ἰδίως τὴν ἱστορίαν διάσημος Θεόδωρος Μανούσης, τῶν διακεκριμένων Καθηγητῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου (1850), καὶ ἕτεροι δεικνύουσι τὴν ἐν Σιατίστη διανοητικὴν κίνησιν.

Ἐς *Σελίτση* περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐνεστώσης Ἑκατ. ἐδίδασκεν ὁ ἐκ Κοζάνης Γεώργιος Κλείδης, μαθητὴς Στεφάνου Σταμκίδου ἐκ Κοζάνης ².

Ἐν *Ἀρβανιτοχωρίῳ* (Ντάρδα) ἐδίδασκεν ἀπὸ τοῦ 1760 ἰσοβίως ὁ ἐξ Ἰωαννίνων Γεώργιος Σπανόπουλος μετὰ τὴν ἐκ Κοζάνης παραιτήσιν του ³.

Ἐν *Γρεβθενοῖς* καὶ παρὰ τῆ αὐτόθι Μονῆ τοῦ Σπηλαίου, ἔνθα καὶ βιβλιοθήκη ὑπῆρχεν ἀξιόλογος, ἐκαλλιεργοῦντο τὰ γράμματα· ἰδίως τῷ 1815 ἐδίδασκεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἰωάννης Πανταζῆς ἐκ Ζαγορίου, μαθητὴς τοῦ Μπαλάνου, καὶ Χρῆστος Γρεβθενίτης μαθητὴς τοῦ Σταμκίδου, διδάξας μέχρι τοῦ 1820 ⁴. Ἐκτοτε τὸ ζῶπυρον τοῦτο ἀνάπτεται περισσότερον καὶ ἀναρρίπιζεται τανῦν ὑπὸ τοῦ ἐλλογίμου Μητροπολίτου Γρεβθενῶν Κ. Γενναδίου.

Ἐν *Κοζάνῃ*, πόλει πρωίμως ἀκμασάση διὰ τὸ μετὰ τῆς Γερμανίας ἰδίως ἐμπόριον, ἤδη κατὰ τὴν ἸΣΤ' Ἑκατονταετηρίδα ἀναφέρονται ἱκανοὶ ἑλληνικῆς παιδείας μέτοχοι ⁵. Ἀπὸ τοῦ 1612 διὰ τὴν μετανάστευσιν Θεσσαλῶν τινῶν καὶ Ἠπειρωτῶν ⁶, ἡ πόλις αὕτη ἐπέδωκεν οὐ μόνον εἰς πλοῦτον καὶ πληθυσμὸν, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς τὰ γράμματα. Κατὰ τὸ 1666 ἰδρύθη Σχολὴ Ἑλληνικὴ, ἧς προέστη

(1) Σ. Ἀρ.

(2) Π. Ἀρ.

(3) Π. Ἀρ.

(4) Π. Ἀρ.

(5) Ὅρα τὴν περὶ τῆς Σχολῆς ταύτης μονογραφίαν ἐκδοθεῖσαν τῷ 1819, ἣ συνάδει καὶ Π. Ἀρ.

(6) Ἔνεκα τῆς τότε γενομένης ἐπαναστάσεως· ὄρα Π. Ἀραβ. Χρονογράφ. τῆς Ἠπέιρου Τόμ. Α', 220.

